

การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์อภิมาน*

A Synthesis of Research on Educational Quality Assurance Using Content Analysis and Meta-Analysis

อภิสรณ์ ภาชนะวรรณ

Apison Pachanavon

วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, ประเทศไทย

International College of Phetchabun Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: Ap_pra2009@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพงานวิจัย การประกันคุณภาพการศึกษา ศึกษาความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลจำแนกตามคุณลักษณะของงานวิจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และ เพื่อสรุปองค์ความรู้จากงานวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา กลุ่มตัวอย่างคืองานวิจัยจำนวน 68 เล่ม ซึ่งได้มาจากการเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย และแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย มีค่าความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมินอยู่ระหว่าง 0.70-0.80 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพรรณนา ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลที่นำมาใช้ประโยชน์ในการสรุปเกี่ยวกับข้อค้นพบ

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณภาพงานวิจัยในภาพรวม อยู่ในระดับดี และไม่พบงานวิจัยที่ต้องปรับปรุง
2. คุณลักษณะเบื้องต้นของงานวิจัย งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นทุนส่วนตัว และวิจัยเชิงสำรวจ (ร้อยละ 100) ผลิตโดยกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏมากที่สุด (ร้อยละ 45.59) ในสาขาการบริหารการศึกษา (ร้อยละ 97.06) ด้านเนื้อหาานิยมตั้งวัตถุประสงค์เพื่อการเปรียบเทียบ (ร้อยละ 73.52) ใช้แนวคิดการมีส่วนร่วม (ร้อยละ 72.05) และใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม (ร้อยละ 72.05) ด้านวิธีวิทยาการวิจัย นิยมตั้งสมมติฐานแบบมีทิศทาง (ร้อยละ 97.06) ใช้เครื่องมือประเภทแบบสอบถาม (ร้อยละ 89.71)

*ได้รับบทความ: 19 มิถุนายน 2569; แก้ไขบทความ: 6 สิงหาคม 2569; ตอบรับตีพิมพ์: 29 กันยายน 2569

Received: June 19, 2026; Revised: August 6, 2026; Accepted: September 29, 2026

มีจำนวนข้อคำถาม 41-60 ข้อ (ร้อยละ 88.24) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (ร้อยละ 94.12) และใช้สถิติ One way - ANOVA ในการวิเคราะห์ข้อมูล (ร้อยละ 82.35) ผลการวิเคราะห์อภิमान

3. ค่าขนาด อธิพิล ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.95 (S.D. = 1.197) เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระ พบว่าคุณลักษณะเหล่านั้นไม่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอธิพิลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในเชิงเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพบว่า งานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการเปรียบเทียบและวิเคราะห์ ใช้แนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และใช้ทฤษฎีเพียง 1 แนวคิด มีแนวโน้มให้ค่าเฉลี่ยขนาดอธิพิลสูงกว่ากลุ่มอื่น

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพการศึกษา; การวิเคราะห์เนื้อหา; การวิเคราะห์อภิमान

Abstract

This research aimed to evaluate the quality of educational quality assurance research, examine differences in effect sizes classified by research characteristics, and synthesize the body of knowledge regarding educational quality assurance. The sample consisted of 68 research reports selected based on predefined criteria. The research instruments included a research characteristic recording form and a research quality evaluation form, with inter-rater agreement ranging between 0.70 and 0.80. Data was analyzed using descriptive statistics and mean effect sizes to summarize the findings.

The findings showed that:

1. The overall quality of the research evaluated was at a good level, with no studies requiring revision.
2. Regarding basic research characteristics, all studies were privately funded (100%), with the highest proportion produced by Rajabhat Universities (45.59%) in the field of Educational Administration (97.06%). In terms of content, most research aimed for comparative analysis (73.52%), applied the concept of participation (72.05%), and utilized participatory management models (72.05%). Methodologically, directional hypotheses were predominantly used (97.06%), all studies were survey research (100%), questionnaires were the primary instrument (89.71%) containing 41-60 items (88.24%), content validity was routinely verified (94.12%), and One-Way ANOVA was the most common statistical tool for data analysis (82.35%).

3. Meta-analysis results showed an overall average effect size of 0.95 (S.D. = 1.197) When classified by substantive research characteristics, these characteristics did not yield statistically significant differences in mean effect sizes. However, a descriptive comparison indicated that studies aiming for comparison and analysis, applying school-based management concepts, and using a single theoretical framework tended to yield higher average effect sizes than other groups.

Keywords: Educational quality assurance; Content analysis; Meta-analysis

1. บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของประชาชนและสร้างความสามารถในการพัฒนาประเทศในระยะยาว การจัดการศึกษาจึงมิได้มุ่งเพียงการถ่ายทอดความรู้ หากแต่ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการทำงานภายใต้บริบททางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ซึ่งกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศโดยมุ่งให้ประชาชนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเอง และดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ขณะเดียวกัน OECD (2020) ระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ตลอดจนเตรียมผู้เรียนให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ในอนาคตที่มีความไม่แน่นอนมากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการ

ภายใต้เป้าหมายดังกล่าว การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นบทบาทสำคัญในฐานะกลไกที่เชื่อมโยงมาตรฐานการศึกษากับการบริหารจัดการของสถานศึกษา โดยกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กำหนดหลักการให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มีการดำเนินงานตามแผน ประเมินและตรวจสอบคุณภาพ ติดตามผล และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง แนวคิดดังกล่าวสะท้อนว่าการประกันคุณภาพไม่ควรถูกจำกัดอยู่เฉพาะกิจกรรมการตรวจสอบหรือการเตรียมรับการประเมิน แต่ควรเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กฎหมายการปรับระบบการประกันคุณภาพตามกฎกระทรวง พ.ศ. 2561 มีที่มาจากข้อจำกัดของแนวทางเดิม ซึ่งพบปัญหาความซ้ำซ้อนระหว่างการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ตลอดจนกระบวนการบางส่วนที่เพิ่มภาระแก่สถานศึกษาและบุคลากรโดยไม่สะท้อนสภาพการดำเนินงานที่แท้จริงอย่างเพียงพอ ด้วยเหตุนี้ แนวทางใหม่จึงให้ความ

สำคัญกับการใช้มาตรฐานการศึกษาเป็นกรอบในการดำเนินงาน การประเมินตนเอง การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการศึกษา และการเชื่อมโยงกระบวนการประกันคุณภาพเข้ากับการบริหารงานตามปกติของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) หลักการดังกล่าวมีนัยสำคัญต่อสถานศึกษา เนื่องจากการทำให้การประกันคุณภาพเป็นกระบวนการพัฒนาที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง มากกว่าการดำเนินการเฉพาะช่วงก่อนการประเมิน กระทรวงศึกษาธิการ

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาเกิดขึ้นภายใต้บริบทที่หลากหลาย ทั้งด้านขนาดของสถานศึกษา ลักษณะของผู้เรียน ทรัพยากร บุคลากร รูปแบบการบริหาร และสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่ ความแตกต่างดังกล่าวทำให้การศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพมีทั้งประเด็นด้านรูปแบบการบริหาร กระบวนการดำเนินงาน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ ตลอดจนวิธีการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา เมื่อมีงานวิจัยสะสมเพิ่มขึ้น ข้อค้นพบจึงอาจแตกต่างกันตามลักษณะประชากร กลุ่มตัวอย่าง กรอบแนวคิด เครื่องมือ และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละการศึกษา การพิจารณาผลจากงานวิจัยเพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่งจึงอาจยังไม่เพียงพอต่อการอธิบายภาพรวมขององค์ความรู้หรือการนำไปใช้ประกอบการกำหนดแนวทางพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา การสังเคราะห์งานวิจัยจึงเป็นแนวทางที่ช่วยรวบรวมและจัดระบบองค์ความรู้จากงานศึกษาหลายเรื่องให้สามารถพิจารณาร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้จำแนก จัดหมวดหมู่ และตีความสาระจากข้อมูลหรือเอกสารตามกรอบและหลักเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้สามารถพิจารณาแบบแผนแนวคิด และลักษณะสำคัญที่ปรากฏอยู่ในงานวิจัยแต่ละเรื่องได้อย่างมีระบบ (Krippendorff, 2019) DOI สำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-Analysis) เป็นกระบวนการสังเคราะห์ผลจากการศึกษาหลายเรื่องด้วยวิธีการทางสถิติ โดยแปลงผลการศึกษาให้อยู่ในมาตรวัดที่สามารถนำมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ร่วมกัน เช่น ค่าขนาดอิทธิพล (Effect Size) ทำให้สามารถพิจารณาทั้งขนาดของความสัมพันธ์หรือความแตกต่างที่พบในงานวิจัย ตลอดจนตรวจสอบว่าคุณลักษณะของงานวิจัยแต่ละเรื่องมีส่วนเกี่ยวข้องกับความแตกต่างของผลการศึกษาหรือไม่ (Glass et al., 1981; Borenstein et al., 2021) แนวทางดังกล่าวช่วยให้การสรุปองค์ความรู้ได้อาศัยเพียงจำนวนงานวิจัยที่รายงานผลไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง แต่พิจารณาขนาดและความแปรปรวนของผลการวิจัยร่วมด้วย Google Books

ดังนั้น การนำการวิเคราะห์เนื้อหาไปใช้ร่วมกับการวิเคราะห์ห่อภิมาณจึงเหมาะสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากการวิเคราะห์เนื้อหาช่วยอธิบายคุณลักษณะ แนวคิด วิธีดำเนินการ และบริบทของงานวิจัย ขณะที่การวิเคราะห์ห่อภิมาณช่วยสังเคราะห์ผลเชิงปริมาณให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถพิจารณาร่วมกันได้ การบูรณาการวิธีการทั้งสองจึงเอื้อต่อการสร้างภาพรวมขององค์ความรู้ที่มีหลักฐานรองรับ และสามารถนำผลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาการดำเนินงาน การกำหนดแนวทางบริหารจัดการ และการศึกษาวิจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในระยะต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินคุณภาพงานวิจัยการประกันคุณภาพการศึกษา
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลจำแนกตามคุณลักษณะของงานวิจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
3. เพื่อสรุปองค์ความรู้จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้การวิเคราะห์อภิมาน (Meta-Analysis) ร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) กระบวนการสังเคราะห์งานวิจัยดำเนินการตามแนวทางของ Cooper (2017) ซึ่งครอบคลุมการกำหนดปัญหาการวิจัย การสืบค้นเอกสาร การรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัย การประเมินคุณภาพ การวิเคราะห์และบูรณาการผลการศึกษา การตีความหลักฐาน และการนำเสนอผลการสังเคราะห์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ปรินซิพัล คุชชินีพัล และผลงานวิจัยของบุคลากรหรืออาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาและเผยแพร่ในช่วง พ.ศ. 2542-2567 จำนวน 712 เรื่อง โดยสืบค้นจากฐานข้อมูล ThaiLIS, TCI และระบบสืบค้นของห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ ในช่วงวันที่ 19 สิงหาคม-14 กันยายน 2567 ใช้คำค้นว่า การประกันคุณภาพการศึกษา ตามที่ระบุไว้ในต้นฉบับ และกลุ่มตัวอย่างคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 68 เรื่อง โดยมีเกณฑ์รับเข้า ได้แก่ (1) เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2542-2567 (2) มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ (3) สามารถสืบค้นเอกสารฉบับสมบูรณ์ได้ การคัดกรองงานวิจัยดำเนินการโดยผู้ประเมินจำนวน 3 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรอิสระ คือ คุณลักษณะของงานวิจัย ประกอบด้วยด้านเนื้อหาสาระและด้านวิธีวิทยาการวิจัย ด้านเนื้อหาสาระครอบคลุมวัตถุประสงค์ของงานวิจัย แนวคิดหรือทฤษฎี จำนวนแนวคิดหรือทฤษฎี และรูปแบบการบริหาร ส่วนด้านวิธีวิทยาการวิจัยครอบคลุมประเภทและจำนวนสมมติฐาน จำนวนตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ขนาดและวิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง รูปแบบการวิจัย ประเภทและจำนวนเครื่องมือ ความตรง ความเชื่อมั่น ประสิทธิภาพที่ใช้ และคะแนนประเมินคุณภาพงานวิจัย ส่วนตัวแปรตาม คือ ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้มี 2 ชุด ได้แก่ (1) แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย สำหรับบันทึกข้อมูลด้านการพิมพ์และผู้วิจัย ด้านเนื้อหาสาระ ด้านวิธีวิทยาการวิจัย และรูปแบบการบริหาร และ (2) แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย จำนวน 18 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ เครื่องมือผ่าน

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นทดลองใช้กับงานวิจัยจำนวน 3 เรื่อง โดยผู้ประเมิน 3 คน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน พบค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.70-0.80 แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยในต้นฉบับระบุว่าพัฒนาจากแนวทางของนางลักขณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2552) ซึ่งตรวจสอบพบว่ามียางงานจริงคือ รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไทย: การวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-analysis) เผยแพร่โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาใน พ.ศ. 2552

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมงานวิจัยที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 68 เรื่อง โดยพิจารณาบทคัดย่อและเอกสารฉบับสมบูรณ์ บันทึกข้อมูลคุณลักษณะของงานวิจัย ข้อมูลทางสถิติที่จำเป็นต่อการคำนวณค่าขนาดอิทธิพล และประเมินคุณภาพงานวิจัยตามเกณฑ์ที่กำหนด ก่อนจัดหมวดหมู่และตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลเพื่อเตรียมสำหรับการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลคุณลักษณะของงานวิจัยวิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ความแปร และความโด่ง สำหรับการสังเคราะห์ผลเชิงปริมาณ คำนวณค่าขนาดอิทธิพลตามแนวทางของ Glass, McGaw และ Smith (1981) ซึ่งเป็นงานพื้นฐานด้านการวิเคราะห์ห่อภิมาณและการสังเคราะห์ผลการวิจัยเชิงปริมาณ จากนั้นเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลจำแนกตามคุณลักษณะของงานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พร้อมตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนด้วย Levene's test ตามที่ระบุในต้นฉบับ และสรุปสาระสำคัญของงานวิจัยด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ห่อภิมาณ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะงานวิจัย ด้านการพิมพ์และผู้วิจัยประกอบด้วย 4 ตัวแปร คือ ตัวแปรงานวิทยานิพนธ์ ผลการวิเคราะห์พบว่า เป็นงานวิทยานิพนธ์/บทความวิจัยจำนวน 68 เล่ม ตัวแปรทุนสนับสนุนผลการวิเคราะห์พบว่า งานวิจัยที่ใช้ทุนส่วนตัว จำนวน 68 เล่ม ตัวแปรปีที่พิมพ์ ผลการวิเคราะห์พบว่า งานวิจัยมากที่สุดในปี พ.ศ. 2564 จำนวน 14 เล่ม รองลงมาในปี พ.ศ. 2563 จำนวน 11 เล่ม, ในปี พ.ศ. 2566 จำนวน 8 เล่ม ในปี พ.ศ. 2565 จำนวน 7 เล่ม ในปี พ.ศ. 2560, 2562, 2567 ปีละ 6 เล่ม, ในปี พ.ศ. 2561 จำนวน 4 เล่มและในปี พ.ศ. 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547 ปีละ 1 เล่ม รวม 68 เล่ม ตัวแปรสถาบันที่ผลิตงานวิจัย ผลการวิเคราะห์พบว่า เป็นจำนวนมากที่สุดได้แก่ งานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 31 เล่ม รองลงมาเป็นงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 13 เล่ม และมหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 5 เล่มตามลำดับ รวม 68 เล่ม ตัวแปรสาขาที่ผลิตงานวิจัย ผลการวิเคราะห์พบว่า สาขา

ที่ผลิตมากที่สุดคือ สาขาการบริหารการศึกษาจำนวน 66 เล่ม รองลงมาสาขาการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 เล่ม และสาขาหลักสูตรการสอน จำนวน 1 เล่ม ตามลำดับ

2. ด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย ตัวแปรวัตถุประสงค์ ของงานวิจัย ผลการวิเคราะห์พบว่า งานวิจัยมีการตั้งวัตถุประสงค์เพื่อการเปรียบเทียบมากที่สุด (50 เล่ม) รองลงมาคือเปรียบเทียบและวิเคราะห์ (9 เล่ม) เพื่อความสัมพันธ์ (9 เล่ม) ตามลำดับ ตัวแปรแนวคิดทฤษฎี พบว่า แนวคิด/ทฤษฎีที่ใช้มากที่สุดคือ การมีส่วนร่วม จำนวน 49 เล่ม รองลงมาคือ SBM School Base Management จำนวน 18 เล่ม ทฤษฎีอื่นๆ 1 เล่ม ตามลำดับ รูปแบบการบริหารผลการวิเคราะห์พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม มี 49 เล่ม บริหารใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำนวน 18 เล่ม และบริหารแบบอื่นๆ มี 1 เล่ม

ตารางที่ 1 ตารางสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านวิธีวิทยาการวิจัย

ตัวแปรด้านวิธีวิทยาการวิจัย	รายการจำแนก	เล่ม
1. ประเภทสมมติฐาน	แบบมีทิศทาง, แบบไม่มีทิศทาง	66, 2
2. สมมติฐาน	แบบมีทิศทาง, แบบไม่มีทิศทาง	67, 1
3. จำนวนตัวแปรต้น	1-3 ตัว, 4-6 ตัว, 7-9 ตัว	25, 35, 8
4. จำนวนตัวแปรตาม	1-3 ตัว, 4-6 ตัว, 7-9 ตัว	20, 40, 8
5. ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง	1-100 คน 111-200 คน 201-250 คน 251-300 คน 301-350 คน 351-400 คน 400 คนขึ้นไป	22, 12, 21, 13, 5, 6, 1
6. กระบวนการเลือก / กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง	ใช้สูตรคำนวณ, ใช้ตารางสุ่ม, ใช้สุ่มอย่างง่าย / สุ่มแบบเจาะจงใช้ประชากรศึกษา	25,24,16,3
7. การออกแบบการวิจัย	วิจัยเชิงสำรวจ	68
8. ประเภทเครื่องมือ	แบบสอบถาม, แบบประเมิน, แบบตรวจสอบรายการ	61,6,1
9. จำนวนข้อของเครื่องมือ	41-60 ข้อ, 1-40 ข้อ	60,8
10. ความตรงของเครื่องมือ	ความตรงตามเนื้อหา, ไม่ระบุ	64,4
11. ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา, ไม่ระบุ, อื่นๆ	47 ,21,1
12. ประเภทสถิติที่ใช้	One-way ANOVA, t-test dependent	56,12
13. คะแนนประเมินคุณภาพงานวิจัย	3.01-4.00, 2.01-3.00 ,1.00-2.00	66, 2, 0

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของค่าขนาดอิทธิพลในภาพรวม ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าขนาดอิทธิพลในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.197 ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.40 ค่าสูงสุดเท่ากับ 6.490 การแจกแจงของข้อมูลมีลักษณะเบ้ ($Sk = .1.496$ $Ku=3.646$)

ตารางที่ 2 ลักษณะของการแจกแจงค่าขนาดอิทธิพลในภาพรวม

ตัวแปร	N	M	S.D.	R	Min	Max	Sk	Ku
ค่าขนาดอิทธิพล	68	0.95	1.19	6.09	0.40	6.49	1.49	3.64

ตอนที่ 2 วิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัยที่มีผลต่อค่าขนาดอิทธิพล การวิเคราะห์ในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ค่าขนาดอิทธิพลเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ ซึ่งมีค่าขนาดอิทธิพลจำนวน 68 ค่า ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลระหว่างกลุ่มการวิเคราะห์จำแนกตามคุณลักษณะงานวิจัย ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบทางเดียว (one-way ANOVA) และทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (Test of homogeneity of variance) เพื่อตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นโดยใช้การทดสอบ Levene (Levene's test) จากนั้นทดสอบค่าเฉลี่ยภายหลังในกรณีที่มีความแปรปรวนเท่ากันหรือมีความเป็นเอกพันธ์ ใช้การทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธีของ Bonferroni และในกรณีที่ความแปรปรวนไม่เท่ากันหรือไม่เป็นเอกพันธ์ใช้การทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธีของ Dunnet

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลที่คำนวณได้จากสูตรผลแตกต่างมาตรฐานจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระงานวิจัย จำนวน 3 ตัวแปร และด้านวิถีวิทยาการวิจัย จำนวน 14 ตัวแปร

ด้านเนื้อหาสาระงานวิจัย ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยค่าขนาดอิทธิพลจำแนกตามคุณลักษณะงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัยพบว่า ไม่พบตัวแปรที่สามารถอธิบายความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพล ได้แก่ วัตถุประสงค์ การวิจัยแนวคิด/ทฤษฎี จำนวนแนวคิด /ทฤษฎี รูปแบบการบริหารจัดการ จำนวนรูปแบบการบริหารจัดการ ตัวแปรแนวคิด/ทฤษฎี

ผลการเปรียบเทียบรายตัวแปรร้อยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ตัวแปรวัตถุประสงค์การวิจัย มีการตั้งวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อการเปรียบเทียบมากที่สุด ($\bar{d} = .1.456$, $S.D. = .1.036$) รองลงมาคือเพื่อปัญหาและแนวทางพัฒนา ($\bar{d} = 1.402$, $S.D. = 1.438$) และสุดท้ายคือเพื่อการเปรียบเทียบและวิเคราะห์ ($\bar{d} = .595$, $S.D. = .666$) ตัวแปรแนวคิดทฤษฎี พบว่า SBM School-Base Management) มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลที่มากที่สุด ($\bar{d} = 1.384$, $S.D. = 1.054$) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วม ($\bar{d} = 1.557$, $S.D. = 1.571$) และทฤษฎีอื่นๆ ($\bar{d} = .907$) ตามลำดับ ตัวแปรจำนวนรูปแบบการบริหาร พบว่างานวิจัยที่ใช้ 1 ทฤษฎีมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลที่มากที่สุด $\bar{d} = .739$, $S.D. = .037$)

รองลงมาคืองานวิจัยที่ใช้ 2 ทฤษฎี ($\bar{d}$ = .728, S.D. = .036) และงานวิจัยที่ใช้ 3 ทฤษฎี ($\bar{d}$ = .750, S.D. = .056) ตามลำดับ

ตัวแปรรูปแบบการบริหารจัดการ พบว่าแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลที่มากที่สุด ($\bar{d}$ = 1.384, S.D. = .1054) รองลงมาคือการมีส่วนร่วม $\bar{d}$ = 1.557, S.D. = .1571) และอื่นๆ ($\bar{d}$ = .907, S.D. = .000) ด้านวิธีวิทยาการวิจัย ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยค่าขนาดอิทธิพลจำแนกตามคุณลักษณะงานวิจัยด้านวิธีวิทยาการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ไม่สามารถอธิบายความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพล มีจำนวน 4 ตัวแปรได้แก่ จำนวนตัวแปรตาม จำนวนตัวแปรต้น ประเภทเครื่องมือชนิดของความเชื่อมั่น และคะแนนคุณภาพงานวิจัย ส่วนตัวแปรที่สามารถอธิบายความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพล มีจำนวน 8 ตัวแปร ได้แก่ ประเภทสมมติฐาน จำนวนสมมติฐาน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กระบวนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การออกแบบการวิจัยเชิงสำรวจ จำนวนข้อของเครื่องมือ ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูล และประเภทสถิติที่ใช้ โดยค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมีค่าอยู่ในช่วงตั้งแต่ 0.43 ถึง 6.74 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลระหว่างกลุ่มตัวแปรย่อยในแต่ละตัวแปร คุณลักษณะงานวิจัยด้วยการทดสอบความแปรปรวนทางเดียวพบว่า ตัวแปรดังกล่าวข้างต้นไม่พบค่าขนาดอิทธิพลแตกต่างกันทางสถิติ

ตัวแปรประเภทสมมติฐานงานวิจัย พบว่างานวิจัยที่ตั้งสมมติฐานแบบมีทิศทางมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลที่มากที่สุด ($\bar{d}$ = 1.452, S.D. = 1.201) รองลงมาคือสมมติฐานแบบไม่มีทิศทาง ($\bar{d}$ = .447, S.D. = .458) ตามลำดับ ตัวแปรจำนวนสมมติฐาน พบว่างานวิจัยที่มีการตั้งสมมติฐาน 2 ข้อ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลที่มากที่สุด ($\bar{d}$ = 1.432, S.D. = .1.203) รองลงมาคืองานวิจัยที่มีการตั้งสมมติฐาน 2 ข้อ ($\bar{d}$ = .771, S.D. = .000 และ ตามลำดับ ตัวแปรขนาดกลุ่มตัวอย่าง พบว่างานวิจัยที่ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 1-110 คน มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลที่มากที่สุด ($\bar{d}$ = 1.503, S.D. = .1.111) รองลงมาคือ งานวิจัยที่ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 111 - 200 คน ($\bar{d}$ = 201-250, S.D. = 110) งานวิจัยที่ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 251-300 คน ($\bar{d}$ = 1.273, S.D. = .982) และงานวิจัยที่ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 250-300 คน ($\bar{d}$ = 1.273, S.D. = .982) งานวิจัยที่ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 301-350 คน ($\bar{d}$ = .934, S.D. = .621) งานวิจัยที่ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 351-400 ($\bar{d}$ = .934, S.D. = .621) ตามลำดับ ตัวแปรกระบวนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง พบว่างานวิจัยที่ใช้สูตร การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ($\bar{d}$ = 2.728, S.D. = .497) เฉลี่ยขนาดอิทธิพลที่มากที่สุด แบบเจาะจง ($\bar{d}$ = 1.559, S.D. = 1.321) แบบใช้สูตร มีค่า ($\bar{d}$ = 1.371, S.D. = .979) การใช้ตารางสุ่ม ($\bar{d}$ = 1.578, S.D. = 1.577) การสุ่มอย่างง่าย $\bar{d}$ = 1.006, S.D. = .781) ตามลำดับ ตัวแปรจำนวนข้อ เครื่องมือ พบว่า งานวิจัยที่ใช้แบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลที่มากที่สุด 1-40 ($\bar{d}$ = 1.398, S.D. = 1.210) รองลงมา งานวิจัยที่ใช้เครื่องมือ 1-40 ข้อ ($\bar{d}$ = 1.810, S.D. = .000) และ ใช้เครื่องมือ 61-80 ข้อ ($\bar{d}$ = 2.027, S.D. = 1.134) ตามลำดับ ตัวแปรประเภทการหาคุณภาพเครื่องมือ พบว่า การหาความตรง

เชิงเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลที่มากที่สุด ($\bar{d} = 1.184$, S.D. = 1.081) รองลงมา ได้แก่ การหาความตรงเชิงโครงสร้างและเชิงเนื้อหา $\bar{d} = 1.699$, S.D. = 1.377) และการหาความตรงเชิงโครงสร้าง ($\bar{d} = 1.180$, S.D. = 1.079) ตัวแปรประเภทสถิติที่ใช้ พบว่างานวิจัยที่ใช้สถิติ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลที่มากที่สุด การหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล ($\bar{d} = 1.378$, S.D. = 1.057) งานวิจัยที่ใช้สถิติ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลรองลงมาคือ t-test dependent $\bar{d} = 1.470$, S.D. = 1.751) และ one-way, two-way one-way ($\bar{d} = 1.454$, S.D. = 1.363) ตามลำดับ

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์อภิमान สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการประเมินคุณภาพงานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์อภิमान พบว่า งานวิจัยจำนวน 66 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 97.06 มีคุณภาพอยู่ในระดับดี และจำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.94 อยู่ในระดับปานกลาง โดยไม่พบงานวิจัยที่อยู่ในระดับต้องปรับปรุง สะท้อนให้เห็นว่างานวิจัยที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกส่วนใหญ่มีองค์ประกอบด้านระเบียบวิธีวิจัยที่เหมาะสมและสามารถนำมาใช้ในการสังเคราะห์ผลได้ เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านคุณภาพของเครื่องมือวิจัย พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่มีการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา แต่ยังมีงานวิจัยบางส่วนที่ไม่ได้รายงานค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมืออย่างชัดเจน ผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับ Almanasreh, Moles และ Chen (2019) ซึ่งศึกษาวิธีการประเมินความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย และชี้ให้เห็นว่า การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญและการรายงานดัชนีที่เหมาะสม เช่น Content Validity Index (CVI) และ Content Validity Ratio (CVR) เพื่อให้สามารถพิจารณาคุณภาพของเครื่องมือได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับ Boateng et al. (2018) ซึ่งเสนอแนวทางการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยให้ความสำคัญกับทั้งความตรงและความเชื่อมั่นของเครื่องมือในฐานะองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการวัด ผลการศึกษารองนี้จึงชี้ให้เห็นว่า แม้งานวิจัยส่วนใหญ่จะมีคุณภาพอยู่ในระดับดี แต่การรายงานหลักฐานด้านคุณภาพของเครื่องมือให้ครบถ้วนยังเป็นประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนา เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยและความชัดเจนในการนำผลไปใช้ประโยชน์

2. คุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัยกับค่าขนาดอิทธิพล ผลการศึกษาคุณลักษณะทั่วไปของงานวิจัยพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ผลิตโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 31 เรื่อง และอยู่ในสาขาการบริหารการศึกษา จำนวน 66 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 97.06 โดยงานวิจัยทั้งหมดใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ และส่วนใหญ่ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า งานวิจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่นำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้มีความ

คล้ายคลึงกันค่อนข้างสูงในด้านสาขาวิชา รูปแบบการวิจัย และวิธีการเก็บข้อมูล ด้านเนื้อหาสาระ พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งศึกษาการเปรียบเทียบ และนิยมใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมและการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลจำแนกตามคุณลักษณะด้านเนื้อหาสาระไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) แสดงให้เห็นว่า ในกลุ่มงานวิจัยที่นำมาศึกษาครั้งนี้ ความแตกต่างด้านวัตถุประสงค์ แนวคิดหรือทฤษฎี และรูปแบบการบริหารยังไม่สามารถอธิบายความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลได้อย่างชัดเจน ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Barrera-Osorio, Fasih, Patrinos และ Santibáñez (2009) อธิบายว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีพื้นฐานสำคัญจากการกระจายอำนาจการตัดสินใจจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา และมักเชื่อมโยงกับการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชนในกระบวนการบริหารจัดการ ทั้งนี้ รูปแบบของ SBM อาจแตกต่างกันตามระดับของอำนาจที่ถ่ายโอนให้สถานศึกษา แต่มีหลักสำคัญร่วมกันคือการเพิ่มบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับโรงเรียน ดังนั้น การที่งานวิจัยในครั้งนี้ไม่พบความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลระหว่างแนวคิดการมีส่วนร่วมกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อาจอธิบายได้ว่าแนวคิดทั้งสองมีองค์ประกอบร่วมกันในด้านการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3. คุณลักษณะด้านวิธีวิทยาการวิจัยกับค่าขนาดอิทธิพล ผลการศึกษาพบว่า งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทั้ง 68 เรื่องเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยส่วนใหญ่กำหนดสมมติฐานแบบมีทิศทาง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลัก และใช้สถิติ One-way ANOVA ในการวิเคราะห์ข้อมูล ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าฐานงานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์มีความคล้ายคลึงกันในด้านวิธีวิทยาค่อนข้างสูง ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลจำแนกตามคุณลักษณะด้านวิธีวิทยาพบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่ ได้แก่ ประเภทสมมติฐาน จำนวนตัวแปร กระบวนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ประเภทเครื่องมือ ความตรงของเครื่องมือ และประเภทสถิติที่ใช้ ไม่พบความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิเคราะห์พบว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยงานวิจัยที่ใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กถึงปานกลางมีแนวโน้มให้ค่าขนาดอิทธิพลแตกต่างจากงานวิจัยที่ใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่กว่า ผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับ Sterne et al. (2011) ซึ่งศึกษาการตีความความไม่สมมาตรของ funnel plot และปรากฏการณ์ small-study effects ในการวิเคราะห์อภิมาน โดยระบุว่าการศึกษาที่มีขนาดเล็กอาจให้ค่าประมาณผลที่แตกต่างจากการศึกษาขนาดใหญ่ได้ ผลการวิจัยครั้งนี้จึงแสดงให้เห็นว่า ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นคุณลักษณะด้านวิธีวิทยาที่ควรให้ความสำคัญในการสังเคราะห์งานวิจัย เนื่องจากอาจสัมพันธ์กับความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลที่รายงาน ดังนั้น งานวิจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่นำมาศึกษาส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับดี และมีลักษณะด้านเนื้อหาสาระและวิธีวิทยาที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน โดยตัวแปรด้านเนื้อหาสาระส่วนใหญ่ไม่สามารถอธิบายความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลได้อย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น

ตัวแปรด้านวิถีวิทยาที่พบความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลตามผลการวิเคราะห์ไปใช้ควรพิจารณาทั้งคุณภาพของงานวิจัย ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และบริบทของการศึกษาแต่ละเรื่องร่วมกัน

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) หน่วยงานต้นสังกัดควรนำผลการวิจัยไปใช้กำหนดแนวทางส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในสถานศึกษา

1.2 สนับสนุนทุนวิจัยแก่สถาบันอุดมศึกษาท้องถิ่นควรจัดสรรทุนวิจัยด้านการบริหารการศึกษาแก่สถาบันอุดมศึกษาท้องถิ่น โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อส่งเสริมพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่

1.3 นำเกณฑ์ประเมินคุณภาพงานวิจัยไปใช้ในการพัฒนายานิพนธ์สถาบันอุดมศึกษาควรนำเกณฑ์ประเมินคุณภาพงานวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการกำกับ ติดตาม และพัฒนาคุณภาพวิทยานิพนธ์ให้มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรเพิ่มการวิจัยเชิงทดลองและการวิจัยผสานวิธี เพื่อให้สามารถอธิบายความสัมพันธ์และความเป็นเหตุเป็นผลของตัวแปรได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2 ควรขยายการศึกษาไปสู่แนวคิดและรูปแบบการบริหารการศึกษาสมัยใหม่ นอกเหนือจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2.3 ควรกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบก่อนเก็บข้อมูล และเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมกับลักษณะข้อมูลและวัตถุประสงค์การวิจัย

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษาองค์ความรู้นี้เริ่มต้นจากการคัดกรองประชากรงานวิจัยเชิงปริมาณ 712 เรื่องในฐานข้อมูล Thai LIS และ TCI (พ.ศ. 2542-2567) จนได้กลุ่มตัวอย่างคุณภาพสมบูรณ์ 68 เรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่มีคุณภาพภาพรวมในระดับดี 66 เล่ม (ร้อยละ 97.06) เป็นทุนส่วนตัวทั้งหมด และผลิตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นหลัก ในส่วนกระบวนการวิเคราะห์ ได้ใช้สถิติ One-way ANOVA ทดสอบความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพล พบว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เล็ก (1-200 คน) มีผลต่อขนาดอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ (.05) เนื่องจากควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนได้ดี ขณะที่ปัจจัยด้านเนื้อหาและระเบียบวิธีวิจัยให้ผลลัพธ์ที่คงเส้นคงวาเท่าเทียมกัน จากข้อค้นพบเหล่านี้ไปสู่การสรุป

รูปแบบการบริหารที่เหมาะสมที่สุด คือ ควรเน้นวัตถุประสงค์เพื่อการเปรียบเทียบ ($d = 1.456$) ใช้กรอบแนวคิดเดียว ($d = 0.739$) และนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) มาจัดการประกันคุณภาพ ($d = 1.384$) นอกจากนี้ ยังให้ข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์สู่นาคต โดยระดับนโยบายควรรุกขับเคลื่อน SBM ร่วมกับการจัดสรรทุนส่วนกลาง ส่วนระดับวิธีวิทยาควรพัฒนาจากวิจัยเชิงสำรวจไปสู่วิจัยเชิงทดลองและวิธีผสม พร้อมบังคับรายงานค่า Reliability สรุปลงในภาพรวมคือ การประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคต ต้องขับเคลื่อนด้วยกลไก SBM มุ่งเน้นการทดลองปฏิบัติจริงในสถานศึกษาขนาดเล็กหรือกลุ่มควบคุมที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถวัดผลและควบคุมปัจจัยเชิงคุณภาพได้อย่างแม่นยำสูงสุดตามแนวทางแผนภาพเส้นทางองค์ความรู้ใหม่ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. *ราชกิจจานุเบกษา*, 135(11 ก), 3-5.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- Almanasreh, E., Moles, R., & Chen, T. F. (2019). Evaluation of methods used for estimating content validity. *Research in Social and Administrative Pharmacy*, 15(2), 214-221.
- Barrera-Osorio, F., Fasih, T., Patrinos, H. A., & Santibáñez, L. (2009). *Decentralized decision-making in schools: The theory and evidence on school-based management*. Washington, DC: World Bank.
- Boateng, G. O., Neilands, T. B., Frongillo, E. A., Melgar-Quinonez, H. R., & Young, S. L. (2018). Best practices for developing and validating scales for health, social, and behavioral research: A primer. *Frontiers in Public Health*, 6, 149.
- Borenstein, M., Hedges, L. V., Higgins, J. P. T., & Rothstein, H. R. (2021). *Introduction to meta-analysis*. (2nd ed.). Hoboken, NJ: Wiley.
- Cooper, H. (2017). *Research synthesis and meta-analysis: A step-by-step approach*. (5th ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.
- Glass, G. V., McGaw, B., & Smith, M. L. (1981). *Meta-analysis in social research*. Beverly Hills, CA: Sage Publications.
- Krippendorff, K. (2019). *Content analysis: An introduction to its methodology*. (4th ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.
- OECD. (2020). *Back to the future of education: Four OECD scenarios for schooling*. Paris: OECD Publishing.
- Sterne, J. A. C., Sutton, A. J., Ioannidis, J. P. A., Terrin, N., Jones, D. R., Lau, J., Carpenter, J., Rücker, G., Harbord, R. M., Schmid, C. H., Tetzlaff, J., Deeks, J. J., Peters, J., Macaskill, P., Schwarzer, G., Duval, S., Altman, D. G., Moher, D., & Higgins, J. P. T. (2011). Recommendations for examining and interpreting funnel plot asymmetry in meta-analyses of randomised controlled trials. *BMJ*, 343, d4002.